

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

גליון 2868

יום ראשון ז' אדר ב' תשפ"ד
דף היומי בבלי: ב"מ יח | עמוד היומי: שבת טז. | דף הכולל: ב"מ קה | קנין ירושלמי: תרומות עה
דף היומי בהלכה: ר"א ג' - ד'.
מוסר: שם עולם - ועוד יש חילוק ביניהם' עד 'ושמעתי בשם הגר"א'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק ב' "וכי מה היא טיבה של אותה כימה" עד פרק ב' "קול ה' שובר ארזים"

שני החברים התיישבו במנוחה להפסקת צהריים על כרי הדשא שבחצר הקמפוס הענק באוניברסיטה של קליפורניה, לא ידעו כלום ולא הכירו מאומה מן הלוח השנה היהודי, כגויים גמורים נהגו בימים אלו כבשגרת 'פברואר' רגילה...

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א עם סיפור נפלא על מנהג אכילת אזני המן

עם שוקולד טעים, העטוף כולו עם הבצק הפריך של העוגיה המשולשת.

קח נא לך חברי היקר עוגייה נוספת, הושיט לו הידיד ברוב

חשיבות, וראה בעצמך את טעמם המיוחד!

לאחר שטעם החבר מן העוגיות, אישר אכן שיש בהן טעם נפלא ומיוחד, ושאל את ידידו, הסבר נא לי, מהו הסיפור של עוגיות אלו, ומדוע שונות הן בצורתן משאר העוגיות העגלגלות.

למה ומדוע - אינני יודע... השיב הידיד, אבל מנהג של דורות

הוא במשפחתנו. בכל שנה בתקופה זו אופה אמא שלי את העוגיות

המיוחדות הללו, כפי שראתה היא אצל אמא שלה... פעמים רבות

שאלנו אותה לפרש מנהג מוזר זה, מה נשתנה יום זה משאר

ימות השנה? שבכל הימים אנו אוכלים עוגיות מעוגלות, והיום

הזה עוגיות משולשות וממולאות? - אך גם אמא עצמה לא ידעה

לענות ולגלות את סוד 'עוגיות הפלא' הללו... וכי מה זה משנה

למה? צחקקה האם, העיקר שזה טעים ומיוחד! לסבתא שלנו היה

כנראה טעם אנין עדין והיא הורשה לנו 'מנהג נאה' של עוגיות

חמימות בימי 'פברואר-מרץ' הקרים... - לא נותר לנו אלא ליהנות

מן ה'מזונות' המיוחדים שבמשפחתנו.

החבר שהקשיב היטב לכל הסיפור המוזר של העוגיות,

הסתכל במבט בוחן על העוגייה ועל חברו, ואמר, שמע נא היטב,

הימים היו ימים עליזים ושמחים לבני ישראל, ימי חודש אדר שמרבים בשמחה, אבל שני החברים שהתיישבו להם במנוחה להפסקת צהריים על כרי הדשא שבחצר הקמפוס הענק באוניברסיטה הנכרית של קליפורניה, לא ידעו כלום ולא הכירו מאומה מן הלוח השנה היהודי, כגויים גמורים נהגו בימים אלו כבשגרת 'פברואר' רגילה...

אחד מן השניים, סטודנט בגיל עשרים ושתים הוציא ברוב חשיבות מתוך תיק הג'יימס-בונד היוקרתי של טובי הסטודנטים שקית מרשרשת עם עוגיות מיוחדות!...

הא לך! הפתיע את חברו בחיוך צופן סוד, כשהוא מגיש לו עוגיה גדולה וטריה, הפעם הבאתי לנו עוגיות מיוחדות ביותר!

החבר, ששכב על כר הדשא הנעים במנוחת הצהריים התרומם בסקרנות, ומה המיוחד בעוגיות הללו? - הקשה בסקרנותו.

ראה נא את צורתם המיוחדת של העוגיות הללו! השיב

הסטודנט, כשאינו מסתיר את שמחתו, שמחת העוגיות... - דע

לך, הוסיף וסיפר, שזמן רב מחכים אנו במשפחתנו לימים אלו

שבשנה, ימי העוגיות הללו! הן טעימות ביותר, והן מיוחדות

ביותר!

ובעודו מספר את סיפור העוגיות שלף מתוך השקית

הצבעונית עוגייה נוספת העשויה בצורת 'משולש' גדול, וממולאת

כדוגמת ה'קרעפליך' נאכלים גם הם בימי הפורים... - אבל למה לנו להכניס עצמנו ב'טעמים' שונים, הטעם הטעים של העוגייה והשמחה היפה שמביאה לבתי ישראל בחג הפורים מספיק לנו שבביל לקיים את מנהגם של ישראל ולהרבות בשמחה בחודש אדר! - סיים המכר היהודי את התגלית המעניינת.

הסטונדט הצעיר נסער מאוד לגלות שאכן יש 'משמעות' למנהג הזה, מסתבר שחברו בפקולטה האקדמאית צדק בהשערותו, אין מדובר כאן בעוגיה משולשת סתמית גרידא, זהו אכן מנהג יהודי שורשי! הוא רץ בהתלהבות של גילוי סוד מופלא אל אימו, ושאל אותה במפגיע: תאמרי נא לי אמי היקרה, יתכן אולי שהסתבת שלנו היתה יהודיה? יתכן! - ענתה האם תשובה יבשה, אבל מה זה משנה? ומדוע אתה כל כך נסער? חקרה האם.

לא תאמיני! המשיך הבן הצעיר, כשאינו מסתיר את התפעלותו, היום הצלחתי לגלות את צופן הסוד של העוגיה המשולשת! ומהו אותו סוד? הסתקרנה האם, שכמו בנה הצעיר גם היא חשקה נפשה מאז ומתמיד לדעת את רזי העוגיות שעוברות מדור לדור במשפחתם.

מסתבר, הסביר הקולגה הצעיר ברוב חשיבות, שזהו מנהג יהודי עתיק! העוגייה הזו נקראת 'אוזן המן'! על שמו של המן הרשע ממגילת אסתר, שבימים אלו של פברואר-מרץ חל החודש היהודי הלא הוא 'חודש אדר' שבו מרבים היהודים בשמחה לכבוד חג הפורים, ולזכר נס ההצלה של העם היהודי מגזירתו הקשה של המן הרשע, מכינים הם את 'אוזני המן' הללו. מעניין מאוד! הנהנה האם בהתפעלות, אמא שלי לא סיפרה לי זאת מעולם!

ידעתי תמיד, הוסיפה האם, שהסבא שלי - אבא של אמי, היה 'שוחט' בעיירה הקטנה שבהונגריה של לפני המלחמה, וגם היה עורך 'ברית מילה' לתינוקות של היהודים שם... אמי גם סיפרה לי על אביו, הסבא שלה, שהיה רב מוסמך באותה עיירה! אבל אמי עצמה התנהגה כאן באמריקה כגויה לכל דבר וענין, נולדתי כמו גויה, וכל חיי היו כשל גויים... ולא עלה בדעתי שמנהג העוגיות המשולשות שייך וקשור ליהדות.

הבן הבחור הצעיר והתוסס נסער עד עמקי נשמתו, פתאום נודע לו בגיל עשרים ושתיים שהינו יהודי! - סבתא שלו הכינה 'המאן טאשאן' לכבוד פורים! וסבא רבא שלו היה שוחט ומוהל בהונגריה של פעם! ואביו של סבא רבא שלו אפילו היה 'רב' בעיירה רחוקה אי שם!...

הניצוץ היהודי שבעומק נשמתו נדלק וניצת באש להבת שלהבת משורש הניצוץ העליון, חלק אלוקי ממעל הנטוע בשורש הנקודה הפנימית של כל יהודי באשר הוא! הידיעה המסעירה הזו לא נתנה לו מנוח, נפשו נכספה וגם כלתה לדעת ולהכיר מה זה יהודי? ומה זו יהדות?

הוא החל מתחילה 'לנבור' בספרי יהדות שונים, וכראותו שאינו מבין שם הרבה, ביקש את עזרתו של המכר היהודי, שכנו הטוב שגילה

לדעתי צריכה להיות כאן סיבה מעניינת למנהג העוגיות המוזר שבמשפחתך, כדאי לחקור ולברר מהו הסוד שעובר במשפחתך מדור לדור בעוגיות הללו...

אכן, השיב הידיד, גם אנכי חשבתי כדברך, אבל ככל ששאלתי את אמי וחקרתי בדבר, לא העליתי ולא כלום! ואולי, ניסה החבר לשאול בעדינות, אולי זהו מנהג יהודי עתיק?

מה פתאום! דחה הידיד את הסברא המוצעת, מה לנו וליהודים? אנו מתגוררים כבר שנים באמריקה הגדולה, כאן בקליפורניה נולדתי אני, וכאן גם נולדה אמי, ואין לנו שום קשר לא ליהדות ולא עם יהודים! ובכלל, הוסיף הידיד, מה קשורה עוגיה עם יהדות? יהודים מתפללים, לומדים, חובשים כיפה, אבל מה להם ולעוגיות?!

התמיהה והפליאה נשארה באוויר כחידה סתומה בין שני הסטונדטים שעל הדשא בחצרות האוניברסיטה המפוארת, הם סיימו את אכילת העוגיות, ועם סיום הפסקת המנוחה ניערו את עצמם ופנו לחזור אל ההרצאה הבאה.

בדרכם אל אולם ההרצאות, הוסיף החבר ואמר, תודה לך בכל אופן על העוגיות הטעימות והעלומות הללו, תנסה בכל זאת לברר את הסוד, אולי תצליח לגלות כאן את הצופן...

באותו יום הבין הידיד מתוך שיחותיו עם חברו, שאכן נראה שיש כאן מנהג מעניין, עד היום בכל עשרים ושנים שנותיו לא ייחס חשיבות מיוחדת ל'טעמי המנהגים' השונים... הספיקה לו ההנאה והשמחה המשפחתית בעוגיות המשולשות של 'פברואר'... אך לאור שאלותיו של חברו בנידון, החליט שאכן כדאי לנסות לברר את שורש הענין.

כשחזר לביתו ניגש באחד הימים למכר יהודי שהתגורר קרוב לביתו, ושאלו במפגיע אם ידוע לו אולי על 'מנהג עוגיות' יהודי? 'מנהג עוגיות'? תמה היהודי, מה זה?

הנה זה! - שלף האיש מתיק הג'יימס-בונד הנכבד עוגיה משולשת, והראה למכרו היהודי, כשנפשו בשאלתו: ידוע לך אולי מה זה?

בוודאי! צהלו פניו של היהודי, הלא זהו 'אוזן המן'! [המן טאש]!

אוזן המה? - תמה האיש ולא הבין. אוזן המן!

זה קשור אולי עם ה'מן' שאכלו היהודים במדבר, ניסה הסטונדט המלומד את כוחו...

לא! ענה היהודי בנחרצות, זהו 'המן' הרשע ממגילת אסתר, שמעת עליו אולי?

בטח שמעתי! הנהן הסטונדט.

אם כן, זהו אכן מנהג יהודי עתיק, לאפות לכבוד חג הפורים 'אוזני המן' להרבות בשמחת היום. וכבר נאמרו בהם טעמים רבים, הן על סיבת צורתם המשולשת, והן על שנקראים בשם 'אוזן', והן בסיבת 'הטמנת' השוקולד או הפרג בהסתר תוככי הכיסנים פנימה,

מנהגם של ישראל קודש! שמנהג פשוט של מאכל מסוים בימי הפורים החזיר איש ישראל בתשובה שלמה, והעמיד דורות רבים קדושים וטהורים בעדת ישראל!

ועל שכיוצא בזה אמרו חכמינו ז"ל (פסחים סו.) "הנח להם לישראל, אם אינם נביאים הן, בני נביאים הן", וכל מנהגיהם מקורם ושורשם גבוה ונעלה כידוע, מנהגים מלאים צפונות של תורה ויראת שמים, וחס ושלום לזלזול בשום מנהג שנהגו ישראל קודש!

(טיב הקהילה)

את תגלית 'אוזני המן', והוא כבר ידע להפנות אותו אל המקומות הנכונים, ובתוך תקופה קצרה מצא את עצמו הצעיר בישיבה מיוחדת לבעלי תשובה! וחש כמי שנולד מחדש ונעשה כבריה חדשה!

עד מהרה עלה ונתעלה במעלות התורה והיראה, ולאחר כמה שנים טובות של עסק התורה ויגיעתה, זכה להקים את ביתו, בית נאמן בישראל לשם ולתפארת! ולהעמיד דורות ישרים מבורכים, זרע ישראל קודש, תלמידי חכמים מופלגים, לתפארת בית ישראל. 'טיב מעשה' נפלא זה - אשר שמעתיו מאחד מנכדי אותה משפחה רוממה - מלמדנו על כוחה של 'אוזן המן' אחת, וכוח

ענה הזקן לאבא שלי, 'אתה דואג לעולם הבא שלי? המתן דקה'. אבא חשב שהוא יחזור עם מקל, אבל הוא חזר עם קופסת נעליים אותה פתח מיד, והנה היא מלאה קבלות על תרומות שנתן לבתי מדרשות ומוסדות תורה, 'אתה רואה? אני לא דואג לעולם הבא שלי'

רבי אברהם מרדכי מלאך על שבת קודש ושמירתה

הידוע שאמר החפץ חיים.

מיד שאל אותו אבא שלי, 'על החפץ חיים שמעת?' משיב הזקן: 'בוודאי, יתכן שיש לי אפילו את התמונה שלו', אומר לו אבא שלי, 'אז אני יגיד לך מה שהחפץ חיים אמר. הוא אמר, אם יש למישהו חנות ויום אחד החנות סגורה, למה היא סגורה? אני יודע, אולי המוכר הלך לאיזה מקום, זה עדיין לא בטוח שבעל הבית לא נמצא. אבל מה קורה אם יום אחד באים לחנות ורואים שהשלט של החנות הוסר? כולם מבינים, 'אהה, הוא כבר לא נמצא. החנות נסגרה לתמיד'. השלט למעלה מעיד על מצב החנות.

אמר החפץ חיים, יש הרבה מצוות בתורה שמקיימים אותן יותר או פחות, אבל יש כמה מצוות שנקראות 'אות', זה פשוט שלט, ואם השלט לא נמצא מעל החנות, זה אומר שבעל הבית כבר לא גר פה. ממשיך החפץ חיים ואומר, 'שתדע לך, גויים גם יכולים לתת צדקה', כך הוא אמר לו, 'אבל כשיהודי נותן צדקה והוא לא שומר שבת אין לזה משמעות כי הוא בדיוק כמו גוי שנותן צדקה. כי אם אין לך את המצוה של שמירת שבת אז הורדת את השלט מהחנות. אם הורדת את השלט אז אתה לא יהודי, תזכור, זה אות. אלה לא המילים שלי, אלו המילים של החפץ חיים'.

המילים של אבא שלי היו פשוט דברים היוצאים מן הלב, שנכנסו אל הלב! זה תפס אותו מאוד, ואבא שלי סיפר ששבת הבא כבר היה שלט על החנות 'מהיום והלאה החנות תהיה סגורה בשבת', ויומיים אחר כך כשאבי שוב עבר שם הוא ראה עוד שלט, 'החנות סגורה לשבעה ימים, עקב פטירת בעל הבית. זאת אומרת שאבי זכה לזכות אותו יהודי לשמור את השבת האחרונה שלו בעולם.

(מתוך גיליון 'אסדר לסעודתא')

אבא שלי ז"ל בשנים הראשונות אחרי המלחמה הגיע לאמריקה והחילול שבת היה אז באמריקה ממש פרוץ רח"ל בכל מקום. כל החנויות היו פתוחות, ומדובר ביהודים, נעבעך. באמריקה היה אז הזוטשקע רב זי"ע ואחר כך היה גר בבני ברק ונפטר שם, והוא פתח פה חברת שומרי שבת, שעברו מחנות לחנות להסביר ליהודים שיסגרו את החנות, ולפעמים זה הלך גם עם הפגנות אבל בדרך כלל זה היה באופן של הסברה.

אבי נכנס לחנות פירות והיה יהודי זקן שהשאיר את החנות פתוחה בשבת, ואבא שלי התחיל לדבר איתו על סגירת החנות בשבת. בעל החנות אמר, 'עזוב אותי עם הדברים האלה, אין מה לעשות, זה הפרנסה שלי וכו', וככה זה, פה באמריקה אין את המצווה הזאת של שבת' (רח"ל). ואבא שלי אחרי כמה דקות של דיבורים אמר לו, 'לא נעים לי להגיד אבל אתה הרי בן אדם מבוגר, ואתה מבין מצויין שעוד מעט תצטרך לעמוד בבית דין של מעלה, מה תענה שם? מה תענה כשהקב"ה ישאל אותך, 'הבאתי לך מצוה שנקראת שבת וכתבתי עליה שמחלליה מות יומת, זה המצווה הכי חמורה שיש עליה כאלה ביטויים בתורה, הדברים הכי חמורים נאמרו עליה', מה תענה לו? 'הייתי צריך פרנסה...?' וכי ה' לא יודע שאתה צריך פרנסה?'

ענה הזקן לאבא שלי, 'אתה דואג על העולם הבא שלי? תמתין דקה', ואבא שלי חשב שיחזור עם מקל, אבל הוא חזר עם קופסת נעליים והוא פותח אותה, והיא מלאה עם קבלות. קבלות על תרומות שנתן לבתי מדרשות, מוסדות, באמריקה ובאירופה, והוא מראה לו, 'אתה רואה? אני לא דואג על העולם הבא שלי'. והוא מראה לו עוד תרומות, חמש דולר, עשר דולר, שאז היו נחשבים כסכומים מכובדים. ואבא שלי סיפר לי שנזכר במקום, בווארט

ר' יוסף הגיע לביתו לשבור את הצום, וכעת יש להסב לסעודה קטנה, הילד בן החמש רוצה שאבא יעזור לו עם התחפושת, והבת רוצה להתייעץ איתו אם כדאי לה להתחפש עכשיו או אחרי קריאת המגילה לנשים, אבל ר' יוסף לא מסוגל לענות

איך (לא) ננצל את ימי הפורים הבעל"ט - המדריך המלא

אבל משום מה ככל שמתקרב היום, והוא לאחר תפילת המנחה בתענית אסתר ר' יוסף לא מרגיש שום שמחה מתפשטת בו, משום מה רק לחץ עצום, להספיק ולנצל כל רגע ביום!!! קריאת המגילה!!! הסחרור מתגבר, העייפות מכבידה, לאחר שר' יוסף ניסה להירדם בצום - ולא עלתה בידו מרוב מחשבות ולחץ מה יקרה אם הוא לא ירדם והוא יהיה עייף בפורים... בהגיע ר' יוסף לביתו לשבור את הצום, וכעת אמורים לעשות סעודה קטנה, הילד בן החמש רוצה שאבא יעזור לו עם התחפושת, והבת רוצה להתייעץ איתו אם כדאי לה עכשיו להתחפש או אחרי קריאת המגילה לנשים, אבל ר' יוסף לא מסוגל לענות, הכבדות מצד אחד והלחץ מהצד השני, "פורים היום, איך שייך דברים בטלים" הוא מהרהר, מספיק חכם לא לומר כלום, אבל כולו משדר דריכות וריכוז, די להיפך משמחה ורוגע... לאחר סעודה זריזה מיד מוציא ר' יוסף משניות מגילה ומתחיל לגרוס, הילדים מנסים לחלץ ממנו איזה יחס לגבי התחפושות, ואז הוא נזכר שבספרים כתוב להאיר פנים לבני הבית ומיד הוא מעלה חיוך גדול ומנסה 'לשמוח' איתם בריקוד סוער, אבל משום מה השמחה ממנו והלאה... לא נלאה אתכם בהמשך התיאור, איך הוא למד כמה שעות מתוך עייפות עצומה, ומשום מה הוא לא הצליח לכוון כלום בתפילה מרוב הידיעה שצריך לנצל את היום לתפילה, ובלילה הוא שוב לא נרדם כי עוד שעתיים צריך לקום לנץ, וכל היום עבר עליו מתוך ערפול ומתיחות, לנצל, לנצל, לנצל, כל רגע... אבל הוא שכח משהו פשוט מאוד, נאמר על ימי פורים משהו אחר לגמרי... - 'ימי משתה ושמחה'... צריך לשמוח ביום הזה!!! כמובן ששמחה לא שייכת בלי לימוד משובח, להסתובב כל היום בטל אנה ואנה ו'לראות' את הפורים זה מתכון בדוק לדיכאון... אבל צריך לשמוח, להירגע, להוריד 'טורים', להוריד לחץ... ר' יוסף, נכון שאתה גר בהר טורא ויש שם מאות כוללים ותפילות בכל רגע בפורים, אבל תחשוב מה טוב לך, מה הקדוש ברוך הוא רוצה ממך אישית... איפה אתה תעבוד אותו הכי טוב, איפה אתה תשמח באמת, בלי לחץ ובלי 'הספקים', אלא שמחה אמיתית של מצוה, של קדושה, של קרבה להקדוש ברוך הוא...

מאמר נפלא אותו כתב הרה"ג ר' יחיאל אלכסנדר שליט"א ומתפרסם בספר היקר 'מה למעשה' חלק ב', אותו כתב וערך ידידנו מזכה הרבים רבי ישראל מאיר אלטמן שליט"א. תשואות חן חן לו: יום הגדול מתקרב, יש אומרים שיום כיפור הוא רק כמו פורים, מי נסמך על מי, הדר קיבלוה באהבה, כמה אפשר לזכות ולקבל ביום זה!!! - אבל, אליה וקוץ בה, כאן טמון איזה מוקש, וננסה בעז"ה להתחקות אחריו. הבה נתאר את סדר היום של האברך החשוב ר' יוסף, הגר בשכונת 'תורה לשמה' בעיר הקודש החרדית 'הר טורא' אשר מלאה בסופרים וחכמים. ר' יוסף למד היטב את כל ענייני פורים הדק היטב, מהלכה למעשה, יחד עם כל חלקי האגדה, ועבר על הרבה ספרי מחשבה וענייני ימי הפורים... וככל שמתקרב היום הגדול כך המתח עולה ומטפס, ר' יוסף רוצה לנצל כל רגע ורגע ביום הגדול!!! הרי כתוב בספרים 'מה שאלתך וינתן לך', 'כל הפושט יד נותנים לו', שערי התפילות ובקשות פתוחות לרווחה... 'אם על המלך טוב יכתב'... אסור להחמיץ הזדמנות נדירה זו!!! וביותר, הרי סגולת אמירת כל התהילים ברציפות הינה דבר שאי אפשר לפספס, המעלה וכח הישועות בזה, אי אפשר לתאר!!! ולימוד התורה??? הרי ידועים דברי ה'חתם סופר' על הלומד בין מגילה למגילה, וכן שאביו של האבני נזר זכה לבן שהאיר את כל העולם בתורתו בזכות התורה של פורים!!! ולא לשכות, השמחה, כח הריקוד והדבקות מתוך שירה ושמחה, נותן את כח השמחה בעבודת השם לכל השנה... והנה מגיע ערב פורים, יום תענית אסתר, ר' יוסף לחוץ כולו, כבר היום זה יום המסוגל לתפילה, והוא לא רוצה להפסיד רגע... יום הפורים עצמו מחושב אצלו לפרטי פרטים, קריאת המגילה, שבירת הצום עם סעודה קטנה הכוללת דברי תורה ברוממות היום, ומיד סדר 'הדר קבלוה' חמש שעות ברצף בתענית דיבור, ולאחר מכן תפילה עצומה שאינה שבה ריקם, ולאחר מכן שינה קצרה, ולימוד לפני הנץ, ולאחר הנץ, חלוקה זריזה של משלוחי המנות תוך כדי שירה וריקודים, ועוד לימוד לפני מנחה, ומנוחה קצרה, ואז עוד סדר לימוד קודם הסעודה, יחד עם סדר מדוקדק לסעודה עם דברי תורה רבים במעלת היום, ועוד כמה ווערטלאך...

הוא יקיים 'הדר קבלוה' בלימוד הכי אמיתי!!! - - - התפילות שלו יהיו הכי מעומקא דליבא!!!

בל ניתן ל'יצר הרע' להלחיץ אותנו, להספיק הכל ולשכוח שיום זה הוא יום יפה, מקרב, שמח ורגוע, נקבל על עצמינו 'לזרום עם רצון ה' בשמחה'... ויהי רצון שאכן נזכה לכל ההשפעות מתוך רוגע ושלווה הנפש, יחד עם כל המשפחה, ויחד עם כל עם ישראל!!!

והעיקר: להתפלל ולהתחנן לפני פורים ובפורים לקדוש ברוך הוא, שנזכה לעשות את כל הפורים כרצונו יתברך מבואו ועד צאתו, וביום הפורים להתפלל לה' שיקבל את כל 'עבודת הפורים' לרצון לפניו...

השמחה של הילדים שלך הינם חלק בלתי נפרד בעבודת השם, זה לא איזה 'דחוויה' שצריך להסתדר עם זה וזה רק הכי תמציי של ביטול תורה ש"מה לעשות ואני צריך להעסיק אותם... זה יום שאנחנו צריכים לעשות לעצמנו סדר יום איך אנחנו הכי מתקרבים להקדוש ברוך הוא, מתוך רוגע, שלווה הנפש, תפילה בשמחה, תורה בשמחה ובחשק, ו...כן, הרבה הרבה ריקודים, הרבה שמחה בעצם!!!

כמובן שאין בזה שום כוונה להמעט חס ושלום בערך הלימוד תורה ועוצמת התפילה של פורים, אדרבא, ממש להיפך, מי שיעשה עם עצמו חושבים איך הוא מתעלה ביום זה, רק הוא, לא הסביבה ולא פרסומות, אלא היכן הוא נמצא כאן, הוא הכי יתעלה ויתקרב לבורא!!!

כאשר המצב נראה כמעט אבוד, נפתחה דלת צדדית, ממנה התחילו מלאכים לבנים להוציא מגשים עמוסים, קוגלים גדולים שעשויים היטב ומריחים בכל הסביבה, פתיתים, דגים ומאכל בצל וביצה שנוהגים לאכול בצפרא דשבתא

הרב ישראל היימן על דלת הכניסה הראשית ליהנות מזיו השכינה

מלאות לעקח. את כל אלו מניחים אחר כבוד בכף הזכויות. מרביץ התורה מסתכל נכחו ולא מאמין. כמויות כאלו לא רק שהוא לא הצליח לאכל כל ימיו, גם אם נצרף את כל משפחתו המורחבת לא נראה לו שהם הצליחו להגיע לכאלו כמויות. מעבר לכך מה קשור כל זה לכף המצוות?

לבסוף מסביר לו מלאך אחד: כל אלו שמורים כאן בשמים למקרי חרום כמו שלך. מדובר על מאכלים שאכל אחד הצדיקים בשבתות ובמועדים כשהוא מכוון בהם 'בשם כל ישראל'...

חוץ ממה שאנו עומדים בימים שלפני פורים, זמן מתאים להלצות חביבות כאלו... מוסר השכל חשוב ניתן ללמוד כאן. בפרשתנו אנו קוראים על 'נפש כי תחטא'. התורה הקדושה מלמדת אותנו שכמעט לכל חטא יש דרך תשובה. גם מי שעושה בשוגג וגם מי שמעל בהקדש ואפילו מי שהחטיא בפסקיו את כל ישראל מביא חטאת פנימית ומתכפר לו.

ישנם אנשים שכל חייהם עושים ומעשים, הם בטוחים שכאשר הם יגיעו לבית דין של מעלה יקבלו אותם בזרועות פתוחות. האמת היא שיש להם בעיה חמורה. שם זה לא עובד כמו כאן בעולם השקר ויש סיכוי סביר שכל מה שהם יודעים על עצמם יתגלגל עליהם בצורה קצת פחות נעימה. אז הם יצטרכו לטובות של אחרים... אלו בושות הן להגיע לשם עמוסים כביכול בחיים שלמים של תורה ומצוות ובסוף להיכנס לגן עדן בזכות כמה קוגלים וראשי דגים...

קצת מאמץ, שימת לב, יכולים להכניס כל אחד מאיתנו להנות מזיו השכינה בדלת הראשית!

לכבוד ימי השמחה בהם אנו שרויים אשתף את הציבור בהלצה חביבה ששמעתי בתקופה האחרונה.

מספרים על אדם חשוב מאד, בעל תפקיד תורני נחשק שעשרות שנים של הרבצת תורה ויראה מאחוריו, שהלך לבית עולמו. זקן ושבע ימים כשהוא בטוח בעצמו הוא מתלווה למלאך האחראי על המתים, בדרך העולה לבית דין של מעלה.

הוא נעמד מול המאזניים הענקיות וחבילות של מצוות מתחילות להיכנס לחדר בית הדין. רק ששם זה בית דין של מעלה שדן דין אמת ללא כחל ושרק. הדיינים בוחנים כל מצווה ומצווה. וכשזה קורה המצב קצת מחמיר... מראים לו שהלימוד לא תמיד היה לאמיתיה של תורה אלא גם קצת בשביל שיהיה מה לומר לתלמידים. יש שם גם הרבה פניות של כבוד וכל מיני חשבונות צדדיים. גם התפילות לא תמיד הן לשם שמים אלא לפעמים בשביל שיחכו לו בקריאת שמע או בשמונה עשרה... מצד שני כל אחד שמתעסק עם תלמידים לפעמים גם עסקי נפשות תלויות בו, ולא תמיד הוא היה מושלם בזה. בקיצור המצב הכללי נראה לא כל כך טוב...

מרביץ התורה שלנו מתחיל להילחץ. הוא מוציא ספר תהילים ומנסה לעשות משהו מועיל. אבל שם זה לא מועיל, מה שלא עשית כאן למטה לא עוזר שם למעלה...

לפתע, כאשר המצב נראה כמעט אבוד, נפתחת דלת צדדית. ממנה מתחילים מלאכים לבנים להוציא מגשים עמוסים. קוגלים גדולים שעשויים היטב ומריחים בכל הסביבה, מגשים של פערפל (פתיתים אפויים), דגים גדולים ומאכל בצל וביצה שנוהגים לאכול בצפרא דשבתא. קומפוט מפירות בקערות ענקיות ותבניות

נסעו השניים למקום ושמחו לראות כי הרכב נמצא. שמעון הנרגש ירד מהרכב והתכופף כדי לקחת את המפתחות מהמקום שבו הניחם, אלא שבאותו רגע קפצו עליו שני בלשים לבושי שחורים

סיפור מדהים על כוח הקבלה ועל כוח התפילה

דא עקא, שבאותה שעב עמד שמעון בסמוך לשכונה שנודעה לשמצה בשיעור הפשע הגבוה השורר בה. היה זה אזור שבו השתכנו מהגרים, יוצאי ארצות נחשלות מכל רחבי תבל ומטבע הדברים שררו בו פשיעה גואה ואלימות רבה. כל צרפתי יודע כי באזור זה לא כדאי לעבור, לא מומלץ להתעכב, ובודאי שאסור לחנות, שלא לדבר על השארת דברי ערך ברכב החונה...

שכונה זו נודעה כבסיס ליציאת חוליות של גנבי רכב הפועלים בכל רחבי פריז, ושמעון ידע כי רכב המושאר במקום, יטופל בהקדם על ידי אחת מחוליות אלו.

הוא הביט בשעונו, השעה היתה מאוחרת, וכשהבין כי יגיע לביתו הרבה לאחר כניסת השבת, החליט להשאיר את רכבו באותה שכונה, בלב כבד הוא הטמין את הכסף, את הארנק ואת המסמכים מתחת כסא הנהג, נעל את הרכב ואת המפתחות החביא בחלקו הפנימי של אחד מגלגלי הרכב, ואחר עזב במהירות את המקום, בתקווה שאיש מתושבי האזור לא הבחין בו.

הוא פסע במהירות. פריז משתרעת על שטח ענק, ועד לביתו עמדה לפניו דרך ארוכה מאוד. לאורך הדרך הרהר בקורות היום והבין כי נשלח אליו מסר משמים: היה עליו לשמור את קבלתו בכל תוקף וללא שום פרשנויות, והוא נשא תפלה חרישית כי יגיע בשלום לביתו, ושגם לממונו לא יארע שום רע.

'רבונו של עולם', התפלל שמעון, 'הבנתי את המסר... אני מתחייב כי מכאן ואילך אשמור את קבלתי בכל תוקף, אנא הוליכני והציעדני לשלום, ושלח מלאכי מרום שישמרו על רכושי וימנעו ממני כל הפסד.'

במהלך דרכו הארוכה הוא נעצר בבית כנסת לתפילות השבת, ורק קרוב לאחת עשרה בלילה הוא הגיע לביתו. בני ביתו היו מודאגים מאד, והוא הרגיעם וסיפר להם את קורותיו. אחר פנה ליטול ידיו לסעודת השבת. לאורך כל השבת גירש את הדאגה מליבו ושמר על קדושת ועונג השבת.

במוצאי שבת התקשר שמעון לגיסו וביקש ממנו להסיע אותו למקום שבו השאיר את הרכב. כשגיסו שמע את הסיפור הזדעק: 'במקום כזה השארת את הרכב? ועוד השארת בתוכו כסף?! חבל על הנסיעה, הרכב בודאי כבר לא שם, שלא לדבר על הכסף הרב שהשארת בו'. אלא ששמעון לא התייאש. הוא הרי הפנים את המסר וגם התפלל.

נסעו השנים למקום ושמחו לראות כי הרכב נמצא. שמעון

שעת לפני צהריים של יום שישי בפריז בירת צרפת. מגדל אייפל, גאותה וסמלה של העיר, נשקף היטב מחלון המשרד שבתוכו ישב שמעון וכסס ציפורניים בלחץ. ההתלבטות שעמדה לפניו היתה קשה.

שמעון, יהודי צרפתי שומר תורה ומצוות, קיבל על עצמו זה מכבר שלא לעבוד ביום שישי לאחר חצות היום. הוא עבד כמתווך במשרד תיווך מצליח, ולמרות הקושי שבדבר הצליח להשיג הסכמה מהבוס הגוי, שבכל יום שישי לקראת חצות היום הוא נועל את דלת חדרו ונוסע לביתו להתכונן לשבת הקרבה ובאה.

במשך חודשים ארוכים הצליח בהתמדה לעמוד במשימה, בדרך כלל בקלות יתרה. ואולם היום עמד בפניו אתגר: קרוב לשעת חצות קרא לו הבוס לפגישה שבה ביקש לסגור עמו את האחוזים המגיעים לו על עסקת תיווך גדולה, אותה הוביל בהצלחה רבה.

שמעון התלבט מאד אם להיענות לבקשת הבוס ובאופן חד פעמי להתעכב במשרד ביום שישי לאחר חצות היום, או שמא לדחות את הפגישה למועד אחר...

לבסוף החליט להיענות לבקשה, ובליבו הוא שכנע את עצמו כי אין מדובר הפעם ב'עבודה', אלא בסך הכל בקבלת כספו. מלבד זאת הוא הבטיח לעצמו כי יעשה כל מאמץ לקצר את הפגישה ולסיימה בשעת חצות או מעט לאחר מכן.

בפועל הבוס התעכב ושמעון נכנס לפגישה באיחור. אם לא די בכך הרי שהדיון וההתעמקות במסמכי העסקה התארכו הרבה מעבר למצופה, כך שרק בשעה שלוש וחצי אחר הצהרים היא הסתיימה. שמעון קיבל סכום כסף גדול במזומן ומיהר לשוב לביתו.

בשעה רבע לארבע אחר הצהריים התניע שמעון את רכבו ופנה לצאת לכיוון ביתו. עד לביתו עמדה בפניו דרך של כשעה בסך הכל, כך שהוא היה אמור להגיע עוד לפני השעה חמש, בעוד השבת נכנסת בפריז בעונה זו בשעה רבע לתשע. אולם בכל זאת ליבו היה כבד, על שלא עמד בקבלתו.

הוא כבר הספיק לעשות כמחצית מהדרך, ולפתע נעצרה התנועה באחת. פקק ארוך השתרך בכביש שלפניו, תוצאה של תאונת דרכים קשה שהתרחשה בהמשך הכביש. ככל שנקפו הדקות והתארכו השעות, הבין שמעון כי אם ברצונו להגיע הביתה יהיה עליו להחנות את הרכב בצד הדרך ולצעוד ברגל עד לביתו.

כדי להטמין את מפתחות רכבו, אולם הם הסיקו כי מדובר בפושע המתכנן מעשה מפוקפק כלשהו. לפיכך החליטו להמתין סמוך למקום, מתוך כוונה לתפוס את הפושע בשעת מעשה, עתה כששב למקום, היו בטוחים כי הנה הם תפסו את הפושע. תפילתו של שמעון נשמעה, הבלשים חפשו גנבים ומבלי משים היו כשליחים משמים לשמור על רכושו מכל צרה ופגע. (מתוך עלון 'וכל מאמינים')

הנרגש ירד מהרכב והתכופף כדי לקחת את המפתחות מהמקום שבו הניחם, אלא שבאותו רגע קפצו עליו שני בלשים לבושי שחורים.

לאחר שיחת הרגעה קצרה התברר גודל הנס: מסתבר כי בלשים אלו היו חלק מכח משטרת סמוי שהוצב בשכונה לצורך מעקב ומניעת פשע. ביום שישי הם הבחינו מרחוק בדמות המתכופפת בצורה חשודה ליד רכב חונה. למעשה היה זה שמעון שהתכופף

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

האם לאכול בבית מול אנשים זרים זה כ'אוכל בשוק'?

בבא מציעא דף יח

בשוק

בשוק ממש?

במקום להבין את הרמז, הם נהנו מהרעיון והחלו לפלפל עמו ב'הלכה', ודנו בו לכאן ולכאן. נטל הרב שטינמן עוד חתיכה מהפרטיות שלו והשליך אותה ממנו והלאה, ושח איתם בנעימות, אכל כמה כפות מהצלחת, בירך ברכה אחרונה והמשיך לשוחח איתם בבעיה שעמדה על הפרק.

(חכימא דיהודאי)

אירע פעם בעת שמרן הגרא"ל שטיינמן אכל ארוחת הצהרים נכנסו פנימה, כמה עסקנים. רבן של ישראל, חש שלא בנוח שיאלץ לאכול מול אנשים (עיי'ן מעשרות פ"ג מ"ה), אך כדרכו שלא לבייש את מי שמבייש אותו, אמר להם בשנינותו: יש לעיין במי שאוכל בביתו הפרטי ובאותה עת נמצאים בבית אנשים, האם גם זה נחשב כ'אוכל בשוק' ו'דומה לכלב' שאמרו שמא דווקא

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

כיצד מלמדת התורה במילה אחת על סדר חשיבותם של שבעת המינים?

ביניהם במילה 'ארץ' - המשנה את סדר החשיבות, כדלהלן - ומשמע שרצונה להשמיענו את סדר חשיבותם.

דיני קדימה אלו אינם חלים על דבר שברכתו 'שהכל', גם אם מקורו בשבעת המינים, כגון בירה שמקורה בשעורים, או 'סילאן' שמקורו בתמרים.

[שו"ע ריא, ד, משנ"ב יט, ושעה"צ ט; בו"מ דרשו, 14 ו-20]

בימים האחרונים למדנו על דיני קדימה לברכה בשני מאכלים שרק אחד מהם משבעת המינים, או ששניהם אינם משבעת המינים. ולשני מאכלים משבעת המינים, ישנו סדר קדימה מיוחד, על פי סדר הזכרתם בתורה, בפרשת עקב: "אַרְצָךְ חֹטֶה וְשֹׁעֲרָה וְגִפְנֵי וְתַאֲנָה וְרִמּוֹן אֶרֶץ זֵית שֶׁמֶן וְדָבָשׁ".

ואין לומר שכולם שווים בחשיבותם, והוזכרו בזה אחר זה רק משום שאי אפשר להזכירם כאחת, משום שהתורה הפסיקה

אחד משבעת המינים שחביב יותר מחברו - האם צריך להקדימו לברכה?

ולפיכך, סדר הקדימה של שבעת המינים הוא: חיטה, זית, הנקרא בתורה זית שֶׁמֶן, שעורה, תמר, הנקרא בתורה דָּבָשׁ, גפן [ענבים, ראה להלן], תאנה ורימון.

ודין קדימה זה, הוא גם במקרה שהמוזכר מאוחר יותר - חביב עליו יותר. ולדוגמה: החפץ לאכול תמרים וענבים, והענבים חביבים עליו יותר מהתמרים, עליו להקדים ולברך על התמרים.

[שו"ע ריא, ד, ומשנ"ב כ, כא, כב, כה וכו'; וראה ביה"ל ד"ה קודם]

כאמור, סדר הקדימה לברכה של שבעת המינים הוא על פי סדר הזכרתם בתורה. וביארו חכמינו ז"ל כי סדר הזכרתם נחלק לשנים: "אַרְצָךְ חֹטֶה וְשֹׁעֲרָה וְגִפְנֵי וְתַאֲנָה וְרִמּוֹן, אֶרֶץ זֵית שֶׁמֶן וְדָבָשׁ"; וכל הסמוך ל'ארץ' הראשונה, חשוב יותר מהסמוך ל'ארץ' השנייה, אך הסמוך ל'ארץ' השנייה, חשוב יותר מהרחוק מה'ארץ' הראשונה.

מיץ ענבים ותמרים - איזה מהם קודם לברכה?

שברכת השעורה 'האדמה', אך כשברכתה 'מזונות' - היא קודמת לזית, משום חשיבות ברכת 'מזונות'. ויין, קודם לכל שבעת המינים - למעט פת ומיני מזונות - מחמת חשיבות ברכת 'בורא פרי הגפן', שהיא מפורטת יותר מברכת 'העץ' או 'האדמה', וממילא השבח שבה גדול יותר.

[שו"ע ריא, ד-ה, משנ"ב כג, כד, כה ולה, ושעה"צ טז ורח; בו"מ דרשו, 12, 15 ו-19; וראה ביה"ל ד"ה קודם]

גרגירי חיטה חיים או קלויים, שברכתם 'האדמה' - יש אומרים, שהם קודמים לפרי משבעת המינים שברכתו 'העץ', כפי דין הקדימה הנ"ל. אולם, אם הפרי משבעת המינים חביב עליו יותר, הוא קודם לחיטה. ויש אומרים, שבאופן זה החיטה אינה קודמת לפרי משבעת המינים אלא אם כן היא חביבה עליו יותר מהפרי. וכמו כן, דין קדימת הזית לשעורה הנ"ל - הוא רק באופן

* כפי שלמדנו, פעמים שאדם צריך להקדים לברכה את המאכל החביב עליו יותר. יש מפרשים, דהיינו שבדרך כלל הוא חביב, וכן עיקר ההלכה. ויש מפרשים דהיינו שבשעת אכילה זו הוא חביב. * האוכל פרי עץ ופרי אדמה, אשר ברכתם הראשונה אינה שווה - אם אחד מהם חביב עליו יותר הן בדרך כלל והן בשעת אכילה זו [ראה לעיל], יש להקדימו לברכה אף אם האחר הוא משבעת המינים.

* לדעת הרמב"ם וראשונים רבים נוספים, באכילת שני מינים של פרי העץ, או באכילת שני מינים של פרי האדמה, יש להקדים תמיד את המאכל החביב. אך עיקר ההלכה, שמין שבעה קודם לחביב.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

אכלת עוגה בחתונה ונסעת הביתה - האם תצטרך לשוב לאולם ולברך?

בתחילה - וטרם חלף שיעור עיכול מהאכילה הראשונה, כך שחובת ברכה אחרונה עדיין חלה עליו - אינו צריך לשוב למקומו הראשון, אלא יאכל מעט, אף פחות מכזית, ויברך במקום שנמצא בו; [וראה במקורות, בנוגע לברכה ראשונה על אכילתו השניה].
ואם היציאה ממקומו היתה בשגגה - בשעת הדחק, אינו חייב לשוב למקומו; ויש אומרים, שבמיני מזונות, אף שלא בשעת הדחק, אינו צריך לשוב למקומו.

[שו"ע קפד, א-ג, ומשנ"ב ג, ד, ז, ח, ט ו"א; ב"מ דרשו, 2, 3 ו"ז. וראה שו"ע שם, ה, ויקעח, א, ב ו"ה]

מי שאכל פת או מיני מזונות, ויצא ממקומו לפני ברכת המזון - ישוב למקומו ויברך, ואף אם כבר התרחק מאוד מהמקום שבו אכל, ואף אם משום כך יפסיד תפילה בציבור, או שיחמיץ את הנסיעה הקרובה בתחבורה הציבורית, וכדומה. ואם בירך במקום שנמצא בו, אף אם ידע שמצד ההלכה עליו לשוב למקום אכילתו - לא ישוב ויברך. וכמו כן, אם עד שישוב למקומו יחלוף שיעור עיכול [ראה במקורות], ולא יוכל לברך עוד - יברך במקום שנמצא בו, כדי שלא להפסיד את חיוב הברכה.

ואם יש ברשותו פת או מיני מזונות - בהתאם למה שאכל

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666